

**การจัดการสิทธิและสวัสดิการคนพิการตามกฎหมาย
ของเทศบาลเมืองแสนสุข จังหวัดชลบุรี**
**Management of rights and welfare of the disabled
according to the law of Saensuk municipality,
Chonburi province.**

จักรพันธ์ พรหมฉลวย¹

บทคัดย่อ

ปัจจุบันประเทศไทยมีจำนวนคนพิการเพิ่มสูงขึ้น การจัดสวัสดิการและการเข้าถึงสิทธิขั้นพื้นฐาน จึงเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องได้รับการจัดสรรจากหน่วยงานภาครัฐ ตั้งแต่ในระดับการบริหารราชการส่วนกลาง ภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 และพระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ว่าด้วยเรื่อง สิทธิประโยชน์ของคนพิการ 26 ประการ พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการและมีการจัดสวัสดิการในทุกด้านให้กับคนพิการ เพื่อให้คนพิการสามารถเข้าถึงสิทธิขั้นพื้นฐานและการได้รับบริการสิ่งอำนวยความสะดวกได้อย่างง่ายและทั่วถึง ซึ่งการเข้าถึงสิทธิขั้นพื้นฐานและการบริการด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในปัจจุบัน ในส่วนของการจัดการเพื่อให้คนพิการสามารถเข้าถึงสิทธิและสวัสดิการขั้นพื้นฐานยังไม่ครอบคลุมและไม่สามารถใช้สิทธิได้จริง ด้วยเหตุนี้ ผู้เขียนจึงได้ทำการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับสิทธิสวัสดิการของคนพิการตามที่กฎหมายให้ความคุ้มครอง และนำวิเคราะห์เปรียบเทียบการจัดการสิทธิและสวัสดิการคนพิการตามกฎหมายของเทศบาลเมืองแสนสุข จังหวัดชลบุรี เพื่อให้รับรู้ถึงการเข้าถึงสิทธิขั้นพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกอย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกัน

คำสำคัญ : การจัดการ สิทธิ สวัสดิการ คนพิการ เทศบาลเมืองแสนสุข

¹ อาจารย์สาขาวิชาการจัดการชุมชน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี
e-mail: Jakkapan.jrj@gmail.com

Management of rights and welfare of the disabled according to the law of Saensuk municipality, Chonburi province.

Jakkapan Promchaluay

Abstract

Currently, the number of disabled people in Thailand has growth increasingly. Welfare services provided by government and accessible fundamental rights are necessary for disabled people that government agencies, at the central, regional and local levels, should provide these services equally and extensively according to the Empowerment of Persons with Disabilities Act, 2550 (2007), National Health Security Act with the welfare of 26 disabilities, and the Education for Disabilities Act. Moreover, these acts refer to welfare service provision in every aspect for disabled people to facilitate them accessing fundamental rights and facilities more easily and conveniently. At present, however, the access to fundamental rights and facilities have not covered the whole population of disabled people yet, and most of them are not practical, for that reason, the author aimed to study rights and welfare of disabled people provided by law, then, analyze available information adapting for administration of Saensuk Municipality in Chonburi in order to propose guidance to improve accessibility of rights and welfare of disabled people more efficiency.

Keyword : Management, Rights, Welfare, Disabled, Saensuk Municipality

บทนำ

ความพิการอาจเป็นหนึ่งในประเด็นทางสังคมที่ปรากฏชัด แต่ในทางปฏิบัติกลับไม่ได้รับความใส่ใจเพียงพอ อีกทั้งนิยามคำว่า “ความพิการ” ยังมีความเข้าใจต่างกันด้วย อาทิ สหรัฐอเมริกาเรียกคนพิการว่า “Handicap” หมายถึง ผู้ที่ต้องการแถมต่อจากผู้อื่น สหราชอาณาจักร กลับเรียกว่า “Disable” หมายถึง ผู้ไร้ความสามารถในการดำเนินชีวิต ทักษะที่แตกต่างกันนี้ล้วนมีผลต่อปฏิสัมพันธ์ที่คนพิการจะได้รับจากบุคคลทั่วไป ทั้งนี้ทักษะและมายาคติที่เกี่ยวกับความพิการอาจเกิดจากการละเลยความจริงที่ว่า ไม่แน่ว่าสักวันหนึ่งเราเองก็อาจจะต้องเป็นหนึ่งในผู้ที่ต้องรับผลของความพิการด้วยเช่นกัน ไม่ว่าจะเป็นจากความเจ็บป่วยหรืออุบัติเหตุก็ตาม คนพิการในปัจจุบันจำนวนไม่น้อยที่ไม่ได้มีความพิการมาตั้งแต่กำเนิด แต่หากเพิ่งเกิดก็เป็นได้ ความพิการส่งผลกระทบต่อด้านจิตใจและการดำรงชีวิตอีกด้วย หากความพิการเกิดกับผู้อยู่ในวัยเรียนจะส่งผลกระทบต่อพัฒนาทางทักษะและสติปัญญา และการขาดสิ่งอำนวยความสะดวกในการเดินทาง เพื่อเข้าถึงการศึกษาสำหรับพวกเขา ก็เป็นอุปสรรคต่อพัฒนาการทางสติปัญญา และการประกอบอาชีพของคนพิการในสังคมไทยเป็นอย่างมาก (ภทรกิติ์ โกมลิตี, 2550)

องค์การสหประชาชาติได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนพิการ ทำให้ทั่วโลก รวมทั้งประเทศไทย ได้ตระหนักถึงการแก้ไขปัญหาคคนพิการเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะในประเด็นที่เกี่ยวกับสิทธิของคนพิการ ซึ่งได้รับการบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2550 ในหลายมาตรา อาทิ มาตรา 54 ระบุถึงสิทธิในการเข้าถึงและการใช้ประโยชน์จากสวัสดิการ สิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะ และความช่วยเหลือที่เหมาะสมจากรัฐและมาตรา 80 กำหนดหน้าที่ให้รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายของสังคม การสาธารณสุข การศึกษา และวัฒนธรรม รวมถึงการสงเคราะห์และจัดสวัสดิการให้แก่คนพิการหรือทุพพลภาพ และผู้อยู่ในสภาวะยากลำบาก ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและพึ่งตนเองได้นอกจากนี้คนพิการไทย ยังได้รับการคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิจากกฎหมายในระดับพระราชบัญญัติ อีกหลายฉบับที่สำคัญ ได้แก่ พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ พ.ศ. 2550 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 พระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2545 พระราชบัญญัติสุขภาพจิต พ.ศ. 2551 พระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม พ.ศ. 2546 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2550 รวมถึงอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ ซึ่งเป็นพันธกรณีระหว่างประเทศที่ประเทศไทยได้ให้สัตยาบันต่ออนุสัญญาดังกล่าว เมื่อวันที่ 29 กรกฎาคม 2551 (พรธิดา วิเศษศิลปานนท์ และคณะ, 2556)

สิทธิประโยชน์สำคัญและถือเป็นสิทธิที่คนพิการพึงได้รับตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ พ.ศ. 2550 ได้แก่ (1) สวัสดิการเบี่ยงความพิการ (2) สิทธิในการกู้ยืมเงินทุนประกอบอาชีพ (3) การช่วยเหลือทางกฎหมาย (4) การขจัดการเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม

ต่อคนพิการ (5) การจัดบริการล่ามภาษามือไทย (6) การปรับสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยสำหรับคนพิการ (7) การสนับสนุนผู้ช่วยคนพิการ (8) สิทธิการลดหย่อนค่าโดยสารขนส่งสาธารณะ (9) สิทธิการลดหย่อนภาษี (10) สิทธิในการจ้างงาน (11) สิทธิด้านอาชีพ (12) สิทธิด้านการศึกษา และ (13) สิทธิด้านการแพทย์ โดยการขอใช้สิทธิต่าง ๆ คนพิการจะต้องได้รับการจดทะเบียนคนพิการหรือมีบัตรประจำตัวคนพิการก่อน ซึ่งมีความจำเป็นยิ่งในเรื่องของการเข้าถึงสามารถได้รับสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ที่พึงได้จากการสนับสนุนของรัฐ ดังนั้น การจดทะเบียนคนพิการหรือการมีบัตรประจำตัวคนพิการถือเป็นโอกาสขั้นแรกที่จะส่งเสริมให้คนพิการ ได้รับสิทธิประโยชน์ โอกาส ความเสมอภาคและความเท่าเทียม รวมถึงการพัฒนาและการฟื้นฟูสมรรถภาพตามความสามารถและความเหมาะสมของคนพิการ แต่ปัจจุบันคนพิการที่จดทะเบียนคนพิการและคนพิการที่ยังไม่ได้จดทะเบียนคนพิการยังขาดความรู้ ความเข้าใจ รวมถึงข้อมูล จึงส่งผลต่อการเข้าถึงสิทธิและสวัสดิการอย่างไม่ทั่วถึง เนื่องจากคนพิการไม่ทราบว่าสิทธิของตนเองที่พึงได้รับมีอะไรบ้าง รวมไปถึงกระบวนการและขั้นตอนของการใช้สิทธิหรือสิทธิบางอย่างก็อยู่ภายใต้การวินิจฉัยของหน่วยงานที่ให้บริการ จากสภาพการณ์ของคนพิการดังกล่าว เห็นได้ว่าปัจจุบันประเทศไทยมีการให้ความสำคัญกับคนพิการเรื่องความเท่าเทียมตามกฎหมายการได้รับการคุ้มครอง ความเสมอภาค โดยเฉพาะเรื่องการมีสิทธิเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากสวัสดิการมากขึ้น

เนื้อเรื่อง

วิสัยทัศน์ของแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ฉบับที่ 5 พ.ศ. 2561 – 2564 กำหนดไว้ว่า “คนพิการเข้าถึงสิทธิได้จริงดำรงชีวิตอิสระ ในสังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกันอย่างยั่งยืน” แสดงให้เห็นชัดเจนว่าหน่วยงานภาครัฐ ได้ตระหนักถึงการเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากสิทธิและสวัสดิการของคนพิการ โดยแท้ที่จริงแล้วคนพิการก็เป็นมนุษย์ธรรมดาคนหนึ่ง เพียงแค่ขาดความสมบูรณ์ของร่างกายไปบางส่วน สิทธิขั้นพื้นฐานที่มนุษย์พึงจะได้รับ คนพิการก็ต้องการเช่นกัน สิ่งสำคัญอันเป็นพื้นฐานของสิทธิมนุษยชน รวมไปถึงสิทธิของคนพิการ คือการไม่เลือกปฏิบัติต่อคนพิการ การเคารพในความแตกต่างหลากหลายและตระหนักถึงการมีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ที่เท่าเทียมกันโดยที่พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 มาตรา 16 กำหนดให้คนพิการ ที่ได้รับหรือจะได้รับความเสียหายจากการกระทำในลักษณะที่เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อคนพิการ ตามมาตรา 15 มีสิทธิร้องขอต่อคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติให้มีคำสั่งเพิกถอนการกระทำหรือห้ามมิให้กระทำการนั้นได้ (สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ, 2550) ปัจจุบันรัฐให้ความสำคัญกับการปรับปรุงวิธีการในการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้นกว่าในอดีต และกำหนดบทบัญญัติเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์และการคุ้มครองคนพิการ จัดให้มีมาตรการช่วยเหลือเยียวยาหรือรักษาซึ่งสิทธิหรือประโยชน์แก่คนพิการ

ตามความจำเป็นเท่าที่จะกระทำได้เพื่อมิให้มีการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม ทั้งสภาพทางกายหรือสุขภาพ ตลอดจนให้คนพิการมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะและความช่วยเหลืออื่นจากรัฐ สงเคราะห์คนพิการให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีและพึ่งตนเองได้ สนับสนุนให้คนพิการสามารถดำรงชีวิตอิสระ มีศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์และเสมอภาคกับบุคคลทั่วไป และมีส่วนร่วมทางสังคมอย่างเต็มที่และมีประสิทธิภาพภายใต้สภาพแวดล้อมที่คนพิการสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้

เทศบาลเมืองแสนสุข ตำบลแสนสุข อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่งที่มีฐานะเป็นนิติบุคคล มีอำนาจในการบริหาร กำหนดนโยบาย การตัดสินใจ การดำเนินการจัดบริการสาธารณะให้แก่ประชาชน โดยมีข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับปรากฏการณ์ทางประชากรในท้องถิ่น ดังนั้น เทศบาลเมืองแสนสุข จึงเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหนึ่งที่มีประเด็นในเรื่องการเข้าถึงสิทธิของคนพิการตามกฎหมาย เนื่องจากเป็นหน่วยงานท้องถิ่นที่ให้ความสำคัญกับปัญหาที่เกิดขึ้นในท้องถิ่นอย่างมีส่วนร่วม โดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการไปสู่การเป็นพลังของสังคมที่สามารถสร้างคุณประโยชน์ให้แก่สังคมและประเทศชาติได้ เช่นเดียวกับบุคคลทั่วไป โดยสถิติของคนพิการที่ได้รับการลงทะเบียนของเทศบาลเมืองแสนสุข ในเดือนเมษายน พ.ศ. 2561 มีจำนวนทั้งสิ้น 659 คน และสามารถจำแนกประเภทของความพิการตามที่ลงทะเบียนไว้ได้ทั้งหมด 6 ประเภท ได้แก่ พิการทางการเคลื่อนไหว พิการทางการมองเห็น พิการทางการได้ยิน พิการทางสติปัญญา พิการทางการเรียนรู้ และพิการซ้ำซ้อน

เทศบาลเมืองแสนสุข ได้ดำเนินการจัดสวัสดิการต่าง ๆ ให้กับคนพิการตามที่กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.) ได้ถ่ายโอนภารกิจการจัดสวัสดิการให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 (สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ, 2550) โดยมีการจัดสรรสวัสดิการที่เป็นรูปธรรมตามภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ การจัดการสิทธิและสวัสดิการเรื่องเบี้ยคนพิการให้แก่คนพิการที่มีบัตรประจำตัวคนพิการตามกฎหมายกำหนด การพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการในพื้นที่เชิงรุก คือ องค์กรต่าง ๆ ภายในเทศบาลเมืองแสนสุข เช่น ผู้บริหารเทศบาล สำนักปลัดเทศบาล กองสวัสดิการสังคม ผู้นำชุมชน ฯลฯ มีส่วนร่วมในการกำหนดแผนพัฒนาท้องถิ่น โดยแบ่งพื้นที่เพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาในประเด็นที่ประชาชนนำเสนอ เช่น ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน สาธารณูปโภค ปัญหาเสพติด พื้นที่สาธารณะสำหรับการดำเนินกิจกรรมส่วนรวม การต่อยอดภูมิปัญญาและวัฒนธรรมท้องถิ่น และปัญหาเรื่องการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการและผู้ป่วยติดเตียง จากข้อเสนอแนะของประชาชน นำเข้าสู่แผนพัฒนาท้องถิ่นประจำปี พ.ศ. 2560 เพื่อกำหนดเป็นแนวทางและนโยบายเชิงรุก เพื่อตอบสนองความต้องการของชุมชนและแก้ไขปัญหาในเรื่องการลดความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงสิทธิและสวัสดิการสำหรับคนพิการในเทศบาลเมืองแสนสุข ภายหลังจากการรับฟังประเด็นปัญหาและความต้องการจากประชาชน ผู้นำท้องถิ่นได้มีการประชุมวางแผนการดำเนินการและบริหารจัดการทรัพยากรต่าง ๆ

อย่างบูรณาการ โดยเฉพาะประเด็น การพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการและผู้ป่วยติดเตียง มีการกำหนดแนวทางการนำปฏิบัติอย่างเป็นระบบ สร้างเครือข่ายในการบริหารจัดการอย่างมีส่วนร่วม และสิ่งที่สำคัญคือ เทศบาลเมืองแสนสุขได้ตั้งเป้าหมายในการแก้ไขปัญหาในเรื่องคุณภาพชีวิตคนพิการและผู้ป่วยติดเตียง โดยสอดคล้องกับพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550, พระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติและเป็นไปตามวิสัยทัศน์ของแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ฉบับที่ 5 พ.ศ. 2561 – 2564 อีกด้วย

นอกจากนี้สิทธิขั้นพื้นฐานที่มีความสำคัญทั้งคนไม่พิการและคนพิการ คงหนีไม่พ้นสิทธิด้านการศึกษา ซึ่งจะเป็นรากฐานของการพัฒนาทั้งต่อตัวบุคคล สังคม และประเทศชาติ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ได้ระบุถึงสิทธิทางการศึกษาของคนพิการ ไว้ในหมวด 2 เรื่องสิทธิและหน้าที่ทางการศึกษา มาตรา 10 การจัดการศึกษา ต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกัน ในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึง และมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย ซึ่งการจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความบกพร่อง ทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการหรือทุพพลภาพหรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตัวเองได้ หรือไม่มีผู้ดูแลหรือด้อยโอกาส ต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษด้วย และต้องมีการกำหนดแนวทางการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับความจำเป็นพิเศษของคนพิการ มีการปรับปรุงแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในประกาศกระทรวง ตลอดจนกำหนดเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาเฉพาะบุคคล นอกจากนี้ต้องจัดให้คนพิการได้เข้าศึกษา ในระบบการศึกษาทั่วไปทุกระดับ หลากหลายรูปแบบทั้งในระบบและนอกระบบ ตามอัธยาศัย ในรูปแบบที่หลากหลายทั้งการเรียนร่วม ศูนย์การศึกษาพิเศษ และศูนย์การเรียนเฉพาะความพิการ รวมถึงการให้บริการฟื้นฟูสมรรถภาพ การพัฒนาศักยภาพในการดำรงชีวิตอิสระ การพัฒนาทักษะพื้นฐานที่จำเป็น การฝึกอาชีพ หรือการบริการอื่นๆ และให้สถานศึกษาในทุกสังกัดจัดสภาพแวดล้อม ระบบสนับสนุนการเรียนการสอน ที่สอดคล้องกับความจำเป็นพิเศษของคนพิการ (ธนาชัย สุนทรอนันตชัย, 2553) สถานศึกษาระดับอุดมศึกษาต้องรับคนพิการในสัดส่วนหรือจำนวนที่เหมาะสมตามเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนด ทั้งนี้สถานศึกษาหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องสนับสนุนผู้ดูแลคนพิการ และประสานความร่วมมือจากชุมชนหรือนักวิชาชีพ เพื่อให้คนพิการได้รับการศึกษาทุกระดับหรือบริการทางการศึกษาที่สอดคล้องกับความจำเป็นพิเศษของคนพิการ โดยสิทธิทางการศึกษาที่คนพิการควรจะได้รับ คือ ไม่เสียค่าใช้จ่ายตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการจนตลอดชีวิต พร้อมทั้งได้รับเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก อีกทั้งยังสามารถเลือกบริการทางการศึกษา สถานศึกษา ระบบและรูปแบบการศึกษา โดยคำนึงถึงความสามารถความสนใจ และความต้องการจำเป็นพิเศษของบุคคลนั้น ซึ่งการศึกษาควรมีมาตรฐาน และประกันคุณภาพการศึกษา รวมทั้งการจัด

หลักสูตรกระบวนการเรียนรู้การทดสอบทางการศึกษาที่เหมาะสม สถานศึกษาของรัฐและเอกชนที่จัดการเรียนร่วม ต้องได้รับการรับรองมาตรฐาน ได้รับเงินอุดหนุน และความช่วยเหลือเป็นพิเศษจากรัฐ ทั้งนี้เทศบาลเมืองแสนสุขไม่ได้มีอำนาจหน้าที่ในการจัดการสิทธิด้านการศึกษาทั้งหมดตามที่กล่าวไว้ข้างต้น เนื่องจากบางหน้าที่นั้นอยู่ในความรับผิดชอบของกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ อีกทั้งเทศบาลไม่มีงบประมาณในการสนับสนุนเพียงพอ อาทิ การจัดทำศูนย์การศึกษาพิเศษ และศูนย์การเรียนรู้เฉพาะความพิการ เป็นต้น เทศบาลเมืองแสนสุขจึงจัดการโดยทำหน้าที่ประชาสัมพันธ์ ให้ความรู้เรื่องสิทธิและตรวจสอบคนพิการที่ไม่ได้ขึ้นทะเบียน แต่ในทางปฏิบัติ การจัดการสิทธิด้านการศึกษานี้ยังไม่สามารถครอบคลุมต่อคนพิการอย่างทั่วถึง เนื่องจากยังคงมีผู้ดูแลหรือผู้ปกครองที่ไม่เข้าใจเกี่ยวกับสิทธิที่คนพิการควรจะได้รับ เช่น สิทธิเรียนฟรีจนถึงระดับปริญญาตรี การกู้ยืมเงินกองทุนส่งเสริมและพัฒนาการศึกษาสำหรับคนพิการเพื่อจัดซื้อ จัดหาสิ่งอำนวยความสะดวก เทคโนโลยี สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาสำหรับคนพิการ เป็นต้น

นอกจากการศึกษา การประกอบอาชีพก็มีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ เพราะอาชีพไม่ได้เป็นเพียงแต่ความต้องการของมนุษย์เพียงด้านเศรษฐกิจเท่านั้น แต่ยังตอบสนองต่อความต้องการด้านอื่น อาทิ ด้านสังคม และจิตใจ ในพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 มาตรา 20 ได้กล่าวถึงการฟื้นฟูสมรรถภาพด้านอาชีพ การให้บริการที่มีมาตรฐาน การคุ้มครองแรงงาน มาตรการเพื่อการมีงานทำ ตลอดจนได้รับการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระ และสิ่งอำนวยความสะดวกเทคโนโลยี หรือความช่วยเหลืออื่นใด เพื่อการทำงานและประกอบอาชีพของคนพิการตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานกำหนด ซึ่งเทศบาลเมืองแสนสุข มีการจัดการส่งเสริมอาชีพให้แก่คนพิการ และผู้ช่วยผู้ดูแลคนพิการ เช่น การจัดโครงการฝึกอบรมอาชีพเกี่ยวกับงานฝีมือเย็บปักถักร้อย และในอนาคตจะมีการปรับแผนงานเป็นการลงพื้นที่ตามบ้านของคนพิการโดยตรง เพื่อให้ความรู้ในด้านต่าง ๆ แก่คนพิการที่ไม่สามารถเดินทางมาฝึกอบรมได้ด้วยตนเอง และเพื่อให้เจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถทราบถึงปัญหา และแก้ไขปัญหาได้อย่างตรงประเด็น รวมทั้งเพื่อทราบถึงศักยภาพของคนพิการและจัดหางานรองรับได้อย่างเหมาะสม อย่างไรก็ตาม แม้จะมีกฎหมายออกมาบังคับใช้แต่ในความเป็นจริงการรับคนพิการเข้าทำงานในหน่วยงานภาครัฐ รวมถึงในเทศบาลเมืองแสนสุขยังมีน้อย ซึ่งอาจจะเกิดจากหลายสาเหตุ เช่น การรับรู้กฎหมายเกี่ยวกับการจ้างงานคนพิการของระดับผู้บริหารในหน่วยงานราชการยังมีน้อย การเลือกปฏิบัติของบุคคลในหน่วยงานภาครัฐจากแนวคิดที่ว่า การรับคนพิการเข้าทำงานอาจเป็นภาระในการจ้างงาน แม้กระนั้นยังมีบางหน่วยงานที่เลือกปฏิบัติกับคนพิการทั้งทางตรงและทางอ้อม เช่น การกำหนดคุณสมบัติการสมัครเข้าทำงานของคนพิการไว้ว่าต้องไม่พิการ ทุพพลภาพจึงจะสมัครตำแหน่งงานในหน่วยงานราชการได้ ซึ่งขัดต่อสิทธิในการจัดการเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรมต่อคนพิการ แสดงให้เห็นว่าถึงแม้เทศบาลเมืองแสนสุขจะให้ความตระหนักและให้ความสำคัญกับความเสมอ

ภาค การไม่เลือกปฏิบัติต่อคนพิการ เป็นพื้นฐานในการปฏิบัติงานและการให้บริการ แต่ในความเป็นจริงก็ยังคงมีการเลือกปฏิบัติที่สอดแทรกอยู่ในระเบียบ กฎหมาย ให้เห็นอยู่ชัดเจน

ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2534 ประเทศไทยมีวิวัฒนาการของกฎหมายหลายฉบับที่คุ้มครองสิทธิในด้านการรักษาพยาบาลของคนพิการมาตลอด จนการให้สัตยาบันอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการเมื่อวันที่ 29 กรกฎาคม 2551 (ระพีพรรณ ฉลองสุข, 2558) ซึ่งปัจจุบันคนพิการที่จดทะเบียนเป็นคนพิการสามารถใช้สิทธิรักษาพยาบาลและการฟื้นฟูสมรรถภาพตามกรอบของหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า ภายใต้งบประมาณที่สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติจัดสรรให้กับหน่วยบริการประจำ ยกเว้นคนพิการที่มีสิทธิรักษาพยาบาลประเภทอื่น ๆ ทั้งนี้ คนพิการยังได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย ได้รับค่าอุปกรณ์ เครื่องช่วยความพิการ มีสื่อส่งเสริมพัฒนาการ เพื่อปรับสภาพทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม พฤติกรรม สติปัญญา การเรียนรู้ ฯลฯ หรือตามสิทธิประโยชน์ของคนพิการไว้ในประกาศกระทรวงสาธารณสุข (สมปอง ไตรศิลป์, 2559) ซึ่งเป็นการบริการที่ให้การฟื้นฟูสมรรถภาพ 26 รายการ ได้แก่ การตรวจวินิจฉัย การตรวจทางห้องปฏิบัติการและการตรวจพิเศษด้วยวิธีอื่น ๆ การแนะนำ การให้คำปรึกษาและการจัดบริการเป็นรายกรณี การให้ยา ผลิตภัณฑ์ เวชภัณฑ์ และหัตถการพิเศษอื่น ๆ เพื่อการบำบัด ฟื้นฟู เช่น การฉีดยาลดเกร็ง การรักษาด้วยไฟฟ้า เป็นต้น การศัลยกรรม การบริการพยาบาลเฉพาะทาง เช่น พยาบาลจิตเวช เป็นต้น กายภาพบำบัด กิจกรรมบำบัด การแก้ไขการพูด (อรรถบำบัด) พฤติกรรมบำบัด จิตบำบัด ดนตรีบำบัด พลบำบัด ศิลปะบำบัด การฟื้นฟูสมรรถภาพการได้ยิน การพัฒนาทักษะในการสื่อความหมาย การบริการส่งเสริมพัฒนาการหรือบริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม การบริการทางการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกเช่น นวดไทย ผังเข็ม เป็นต้น การพัฒนาทักษะทางสังคม สังคมสงเคราะห์ และสังคมบำบัดเช่น กลุ่มสนทนาการ เป็นต้น การประเมินและเตรียมความพร้อมก่อนการฟื้นฟูสมรรถภาพด้านอาชีพหรือการประกอบอาชีพ การฟื้นฟูสมรรถภาพทางการเห็น การสร้างความคุ้นเคยกับสภาพแวดล้อมและการเคลื่อนไหว การบริการข้อมูลข่าวสารด้านสุขภาพผ่านสื่อในรูปแบบที่เหมาะสมกับความพิการซึ่งคนพิการเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ การฝึกอบรมและการพัฒนาทักษะแก่คนพิการ ผู้ดูแลคนพิการและผู้ช่วยคนพิการ การฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการโดยครอบครัวและชุมชน การเยี่ยมบ้าน กิจกรรมการให้บริการเชิงรุก การฝึกทักษะการเรียนรู้ขั้นพื้นฐาน เช่น การฝึกทักษะชีวิต การฝึกทักษะการดำรงชีวิตสำหรับคนพิการ การฝึกทักษะการใช้อุปกรณ์เครื่องช่วยความพิการ เป็นต้น การบริการทันตกรรม เช่น การเคลือบหลุมร่องฟัน เป็นต้น และข้อสุดท้ายคือการให้บริการเกี่ยวกับกายอุปกรณ์เทียม กายอุปกรณ์เสริมเครื่องช่วยความพิการหรือสื่อส่งเสริมพัฒนาการได้รับบริการจากเจ้าหน้าที่ในโรงพยาบาลในเรื่องการรับบริการและการให้ยาฟรี ซึ่งคนพิการสามารถใช้สิทธิการรักษาที่โรงพยาบาลของรัฐที่ได้ก็ได้ เป็นต้น อีกทั้งคนพิการยังมีสิทธิในระบบหลักประกันสุขภาพที่กำหนดตามพระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. 2534 หรือคนพิการ

ที่มีความจำเป็นต้องได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพที่มีระดับความพิการอยู่ในเกณฑ์ที่สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติกำหนดและได้รับการลงทะเบียน ในระบบหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า จะได้รับ “บัตรทอง ท.74” เป็นบัตรทองสำหรับคนพิการ ซึ่งสิทธินี้คนพิการจะได้การยกเว้นค่าธรรมเนียม 30 บาท ต่อการเข้ารับบริการทุกครั้ง สิทธิได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพทั้งในและนอกหน่วยบริการ ได้แก่ กายภาพบำบัด กิจกรรมบำบัด การประคบ/แก้ไขการปวด จิตบำบัด พฤติกรรมบำบัด การฟื้นฟูการได้ยิน การฟื้นฟูการมองเห็น การรับกายอุปกรณ์เครื่องช่วยตามประเภทความพิการ เป็นต้น สำหรับสิทธิด้านการแพทย์นี้ เทศบาลเมืองแสนสุข ได้ให้ความช่วยเหลือเบื้องต้นในเรื่องอุปกรณ์ช่วยเหลือคนพิการหรือกายอุปกรณ์ โดยให้ประชาชนในพื้นที่ไปแจ้งความต้องการเพื่อขอรับอุปกรณ์ช่วยเหลือคนพิการ ซึ่งทางเทศบาลจะยื่นคำร้องไปเสนอต่อกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ให้จัดทำงบประมาณจัดซื้ออุปกรณ์ช่วยเหลือคนพิการหรือกายอุปกรณ์ตามจำนวน แต่ปัญหาที่พบคือ ความล่าช้า และยังมีคนพิการที่เข้าไม่ถึงสิทธิของคนพิการทางการแพทย์ที่ยังโดยเฉพาะคนพิการที่ไม่ได้จดทะเบียนคนพิการกับทางเทศบาล ทำให้ไม่สามารถเข้าถึงสิทธิประโยชน์และสวัสดิการของรัฐตามที่กฎหมายกำหนดไว้ได้โดยเฉพาะสิทธิทางการแพทย์ตามมาตรา 20 (1) ในประเด็นปัญหานี้ ยังไม่มีมาตรการทางกฎหมายใดที่ออกมารองรับสิทธิทางการแพทย์ ซึ่งมีความสำคัญและจำเป็นอย่างมากเมื่อมีความเจ็บป่วยเกิดขึ้น อีกทั้งยังมีความเหลื่อมล้ำในเรื่องการรักษาพยาบาล โดยเฉพาะในประเด็นของปัญหาความเหลื่อมล้ำระหว่างคนพิการในระบบประกันสังคม ระบบหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า และระบบสวัสดิการรักษายาบาลข้าราชการ เมื่อนำทั้งสามระบบมาเปรียบเทียบ จะเห็นได้ชัดเจนว่าในส่วนของการได้รับมาซึ่งสิทธิในการรักษาพยาบาลนั้นพบว่า ในส่วนของความครอบคลุมสิทธิในการรักษาพยาบาลในระบบประกันสังคม สิทธิการรักษาพยาบาลครอบคลุมเฉพาะผู้ประกันตนเท่านั้น ในส่วนระบบประกันสุขภาพถ้วนหน้า ครอบคลุมเฉพาะผู้มีบัตรประกันสุขภาพ หรือที่เรียกว่า “บัตรทอง” ในทุกอาชีพ ทุกชนชั้น แต่ในระบบสวัสดิการรักษายาบาลข้าราชการที่ครอบคลุมไปถึงบุคคลในครอบครัวด้วย เป็นต้น

ปัจจุบันมีการผลักดันให้ทุกคนสามารถดำรงชีวิตอย่างอิสระ สามารถเลือกวิถีการดำรงชีวิตได้ด้วยตัวเอง และสามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างเท่าเทียมสมศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์ ซึ่งการดำรงชีวิตอิสระไม่ได้หมายความว่าคนพิการต้องแยกตัวออกมาอยู่เพียงลำพัง และไม่ได้หมายความว่าคนพิการต้องสามารถทำอะไรได้ด้วยตนเองทุกอย่าง เพราะในสังคมย่อมต้องมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ซึ่งปัจจุบันสังคมไทยได้ตระหนักถึงการดูแลและการดำรงชีวิตของคนพิการมากขึ้น โดยคนพิการมีสิทธิที่จะมีผู้ช่วยคนพิการ ซึ่งกรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการได้ระบุไว้ว่า ผู้ช่วยคนพิการคือ บริการที่รัฐต้องจัดสรรให้กับคนพิการที่มีความจำเป็นต้องมีผู้ช่วย เพื่อให้สามารถทำกิจวัตรประจำวันได้ เช่น อาบน้ำ ล้างหน้า แปรงฟัน ขับถ่าย แต่งตัว ทานข้าว เป็นต้น (นลัทพร ไกรฤกษ์, 2560) และการมีผู้ช่วยคนพิการทำให้คนพิการมั่นใจได้ว่าเมื่อวันที่ยู่ดูแลคนพิการ เช่น พ่อ แม่ ญาติพี่

น้องของพวกเขาตายไป คนพิการจะยังมีคนที่คอยช่วยเหลือ และสนับสนุนให้เขาได้ใช้ชีวิตต่อไป โดยผ่านการตัดสินใจของเขาเอง ซึ่งผู้ช่วยคนพิการจะได้รับค่าจ้างสวัสดิการ ที่เพียงพอตามทักษะโดยให้จ่ายค่าตอบแทนในอัตรารายชั่วโมง ๆ ละ 50 บาท วันละไม่เกิน 6 ชั่วโมงหรือไม่เกินเดือนละ 180 ชั่วโมง เทศบาลเมืองแสนสุข ได้รับนโยบายจากกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ให้จัดหาอาสาสมัครผู้ช่วยคนพิการจำนวน 5 คน ซึ่งเหล่าอาสาสมัครผู้ช่วยคนพิการจะต้องเข้ารับการฝึกอบรมการดูแลคนพิการจากกระทรวงเพื่อให้สามารถดูแลคนพิการได้ถูกต้องตามกฎหมาย (พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ, 2550) หมวดที่ 3 กล่าวว่า บุคคลใดประสงค์จะเป็นผู้ช่วยคนพิการให้ยื่นคำขอเป็นผู้ช่วยคนพิการ แล้วให้เจ้าหน้าที่ตรวจสอบคุณสมบัติของผู้ยื่นคำขอแล้วเสนอความเห็นต่อหัวหน้าหน่วยงานซึ่งรับคำขอดังกล่าวเพื่อพิจารณาจัดจ้างเป็นผู้ช่วยคนพิการและให้แจ้งรายชื่อพร้อมสถานที่ติดต่อของผู้ช่วยคนพิการแก่สำนักงาน หน่วยงาน และองค์กรที่เกี่ยวข้องผ่านทางเว็บไซต์และช่องทางอื่น เมื่อผู้ช่วยคนพิการได้ให้ความช่วยเหลือแก่คนพิการแล้ว ให้รายงานผลการปฏิบัติงานประจำเดือนหรือเป็นรายครั้งตามลักษณะของงาน โดยให้คนพิการหรือบุคคลที่กระทำการแทนคนพิการ รวมถึงบุคคลซึ่งได้รับแต่งตั้งให้เป็นผู้ควบคุมดูแลรับรองตามแบบที่เลขาธิการกำหนดต่อหน่วยบริการในพื้นที่ทราบ และให้หน่วยบริการในพื้นที่จัดทำรายงานสรุปการปฏิบัติงานของผู้ช่วยคนพิการและจำนวนค่าตอบแทนให้สำนักงานเพื่อเบิกจ่ายค่าตอบแทนต่อไป สำหรับผู้ช่วยคนพิการของเทศบาลเมืองแสนสุขมีจำนวนไม่เพียงพอต่อคนพิการ จึงเป็นไปได้ยากที่จะสนองต่อการร้องขอของคนพิการที่มีจำนวนมากให้ได้รับบริการอย่างทั่วถึง เนื่องจากงบประมาณการจ้างผู้ช่วยคนพิการจากส่วนกลางไม่เพียงพอ รวมไปถึงผู้ช่วยคนพิการเป็นงานที่ต้องเสียสละเวลาส่วนตัว โดยส่วนใหญ่ต้องอยู่ดูแลคนพิการ และได้รับค่าตอบแทนไม่มากนัก จึงทำให้คนส่วนใหญ่ไม่ค่อยให้ความสนใจ

ในระยะเวลาที่ผ่านมา สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ได้ดำเนินการตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 และแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2560 – 2564) ได้ระบุเป็นเป้าประสงค์ข้อที่ 2 ว่า “องค์กรด้านคนพิการ ผู้นำคนพิการ และเครือข่ายทุกระดับมีศักยภาพและความเข้มแข็ง สามารถคุ้มครองสิทธิของคนพิการอย่างมีประสิทธิภาพ” (คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ, 2560) โดยส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรด้านคนพิการและเครือข่ายมีการดำเนินการอย่างมีมาตรฐาน ทั้งนี้องค์กรด้านคนพิการโดยหลักแล้ว คือองค์กรที่มีหน้าที่รณรงค์ด้านสิทธิของคนพิการ ซึ่งดำเนินงานในระดับภูมิภาค ระดับชาติหรือระดับนานาชาติเพื่อเปลี่ยนแปลงนโยบายและทำให้คนพิการได้รับสิทธิและโอกาสที่เท่าเทียมกับ (มยุรี ผิวสุวรรณ, 2556)

องค์กรด้านคนพิการที่ดำเนินงานขับเคลื่อนประเด็นคนพิการในพื้นที่ซึ่งเป็นการสร้างกลไกการดำเนินงานเชิงรุกที่เข้าถึงคนพิการในทุกพื้นที่อย่างมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน โดยเฉพาะภาคประชา

สังคมในรูปแบบของ อาสาสมัครพัฒนาสังคมและช่วยเหลือคนพิการ (อพมก.) ดำเนินงานภายใต้โครงการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นอาสาสมัครที่มีบทบาทหรือมีส่วนร่วมในการเป็นอาสาสมัครด้านต่าง ๆ ในชุมชน เริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 จนถึงปัจจุบัน จึงเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้ประเด็นคนพิการเกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ดียิ่งขึ้น โดยเฉพาะในพื้นที่ชุมชนได้รับการดูแลการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดี มีคนพิการที่ได้รับการบริการเพิ่มมากขึ้น สามารถเข้าถึงสิทธิและรับบริการที่ตรงตามความต้องการจำเป็นของคนพิการ ครอบครัวและสมาชิก เกิดการเรียนรู้วิธีการดูแลและปฏิบัติต่อคนพิการใน แต่ละประเภทความพิการได้อย่างถูกต้องเหมาะสม รวมทั้งการสนับสนุนการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการฟื้นฟู สมรรถภาพคนพิการเป็นอีกหนึ่งทางเลือก อันเป็นช่องทางการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ โดยภาคส่วนต่าง ๆ ได้มีส่วนร่วมในการรับรู้เพื่อเกิดความเข้าใจและนำไปสู่การแก้ไขและพัฒนาในประเด็นที่เกิดขึ้น ส่งผลให้คนในชุมชนชุมชนมีทัศนคติที่ดี ถูกต้อง และเข้าใจถึงความเท่าเทียมของคนทุกคนที่อยู่ในสังคม รวมถึงคนพิการมากยิ่งขึ้น (สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ, 2552) นอกจากช่วยให้คนพิการสามารถช่วยเหลือตนเองได้เต็มตามศักยภาพแล้ว ยังช่วยให้คนพิการตระหนักในคุณค่าของตน อยู่อย่างมีสิทธิและศักดิ์ศรีในสังคม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้คนพิการได้รับการพัฒนาศักยภาพ โดยลดการพึ่งระบบสถาบันและสถานสงเคราะห์ เพื่อเสริมสร้างทักษะความรู้ ความเข้าใจของเจ้าหน้าที่และผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและภาคเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และ อพมก. ในการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการในชุมชนของตนเองได้ เพื่อใช้ประโยชน์จากทรัพยากรต่าง ๆ ที่มีในชุมชน เช่น ทรัพยากรมนุษย์ เครื่องมือเครื่องใช้ เทคโนโลยีของชุมชนและทุนชุมชนหรือทุนทางสังคม เพื่อพัฒนาและฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการได้อย่างเหมาะสม และสร้างความเข้มแข็งของระบบเครือข่ายชุมชน ซึ่งมีแนวทางการดำเนินงาน คือ สร้างเครือข่ายหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรคนพิการและประชาชนในพื้นที่ พัฒนาการเรียนรู้ของเครือข่ายในเรื่องของคนพิการ และการให้บริการคนพิการอย่างครบวงจรมีการติดตามนิเทศการดำเนินงาน รวมทั้งประเมินผลการดำเนินงาน เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน

จากประเด็นสำคัญเกี่ยวกับสิทธิคนพิการตามกฎหมายและเข้าถึงสิทธิคนพิการในเทศบาลเมืองแสนสุข ที่ได้กล่าวไปข้างต้น ในประเด็นการจัดการเข้าถึงสิทธิและสวัสดิการสำหรับคนพิการในพื้นที่เทศบาลเมือง แสนสุข สามารถนำมาสรุปเป็นข้อเสนอแนะ ได้ดังต่อไปนี้

1. เทศบาลเมืองแสนสุขควรมีการค้นหา/สำรวจ คนพิการให้มากขึ้น รวมทั้งประชาสัมพันธ์เรื่องสิทธิของคนพิการให้ทั่วถึงและเข้าถึงได้ง่ายโดยเฉพาะคนพิการและผู้ดูแลคนพิการ
2. เทศบาลเมืองแสนสุขควรมีการส่งเสริมให้คนพิการในพื้นที่สามารถได้รับการทางการศึกษา ในรูปแบบต่าง ๆ ซึ่งเหมาะสมกับสภาพความพิการเพิ่มมากขึ้น
3. เทศบาลเมืองแสนสุขควรส่งเสริมให้คนพิการเข้ารับการฝึกอาชีพ ในวิชาชีพที่เหมาะสมกับสภาพความพิการเพื่อให้คนพิการมีอาชีพ และมีรายได้ เพื่อให้คนพิการมีคุณภาพชีวิตที่ดีและสามารถ

พึ่งพาตนเองได้และให้สถานประกอบการรับคนพิการเข้าทำงานในงานที่ตรงกับความรู้ความสามารถของคนพิการเพิ่มมากขึ้น

4. เทศบาลเมืองแสนสุขและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรพัฒนา ปรับปรุง ถึงการดำเนินงาน ยื่นคำร้องต่าง ๆ อาทิ การยื่นคำขอลดหย่อนภาษี การยื่นคำขอกู้ยืมเงินเพื่อเป็นทุนประกอบอาชีพ การยื่นคำขอเงินเพื่อการปรับปรุงที่อยู่อาศัย ให้มีเสถียรภาพ ประสิทธิภาพ และรวดเร็วมากขึ้น

5. เทศบาลเมืองแสนสุขควรมีเพิ่มความเข้มข้นของการติดตามในสิทธิทางการแพทย์ ตาม มาตรา 20 (1) การได้รับอุปกรณ์เครื่องช่วยความพิการ หรืออื่น ๆ ที่คนพิการควรได้รับ

6. เทศบาลเมืองแสนสุข และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการส่งเสริม ให้ความสำคัญกับการ จัดหา จัดจ้าง ผู้ช่วยคนพิการให้เพียงพอต่อความต้องการของคนพิการ รวมทั้งพิจารณาเพิ่มอัตรา ค่าจ้างของผู้ช่วย คนพิการ

7. เทศบาลเมืองแสนสุขควรเพิ่มความเข้มข้นของการติดตามประเมินผล เพื่อประโยชน์ใน การติดตาม และพัฒนางานในพื้นที่ โดยยึดการประเมินติดตามที่เป็นมิตร ผ่านเครื่องมือต่าง ๆ และ ควรให้คณะกรรมการคนพิการ ในระดับจังหวัดมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารจัดการ

8. เทศบาลเมืองแสนสุขควรพัฒนาหลักสูตรการอบรมที่เน้น แนวคิดเชิงสังคม (Social Model) ให้มากขึ้น ปัจจุบันหลักสูตรการฝึกอบรมของโครงการ ยังเน้นในรูปแบบ แนวคิดเชิง การแพทย์ (Medical Model) ซึ่งอาสาสมัครพัฒนาสังคมช่วยเหลือคนพิการ ทำงานได้ดีในเรื่อง การทำให้คนพิการและครอบครัวเข้าถึงบริการ เข้าใจในสิทธิมีกำลังใจ เป็นต้น

9. เทศบาลเมืองแสนสุขควรส่งเสริมการจ้างคนพิการทำงานในหน่วยงานให้มากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในภาครัฐ กระทรวงหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หากมีการจ้างงานคนพิการ จะเป็น ตัวอย่างที่ดีทำให้หน่วยงานอื่น ๆ สนับสนุนการมีงานทำของคนพิการ นำไปสู่การเห็นคุณค่าของคน พิการในสังคม

10. เทศบาลเมืองแสนสุขควรส่งเสริมให้มีเวทีในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่าง อาสาสมัคร พัฒนาสังคมช่วยเหลือคนพิการ เพื่อพัฒนาความรู้ความเข้าใจของ อาสาสมัครพัฒนาสังคมช่วยเหลือ คนพิการทั้งความรู้ความสามารถทางวิชาการและความรู้ความ สามารถที่เกิดจากการปฏิบัติรวมทั้ง การเสริมกำลังใจและสร้างเสริมสัมพันธภาพ ซึ่งจะทำให้สาธารณชนได้มีโอกาสรับรู้การทำงานของ อาสาสมัครพัฒนาสังคมช่วยเหลือคนพิการรวมทั้งเกิดการพัฒนาคำความรู้ในการทำงานอีกด้วย

บทสรุป

การสร้างโอกาสให้กับคนพิการให้สามารถเข้าถึงสิทธิได้อย่างทั่วถึง เท่าเทียม และเสมอภาคตาม สิทธิอันพึงได้รับของคนพิการ ตลอดจนการป้องกัน รักษาและการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ โดยเชื่อม ประสานกับบทบาทองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยเทศบาลเมืองแสนสุข จังหวัดชลบุรี ได้มีการ

จัดการในด้านสวัสดิการและสิทธิสำหรับคนพิการในพื้นที่ เพื่อให้คนพิการสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากสิทธิที่พึงได้อย่างเป็นรูปธรรม มีการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะและการช่วยเหลือที่เหมาะสม อย่างมีสิทธิและศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์ ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 ได้แก่ สวัสดิการเบี้ยความพิการ สิทธิในการกู้ยืมเงินทุนประกอบอาชีพ การจัดการเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรมต่อคนพิการ การปรับสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยสำหรับคนพิการ การสนับสนุนผู้ช่วยคนพิการ สิทธิการลดหย่อนภาษี สิทธิในการจ้างงาน สิทธิด้านอาชีพ สิทธิด้านการศึกษา สิทธิด้านการแพทย์ เป็นต้น แต่ในสภาพแห่งความเป็นจริงต้องยอมรับว่าคนพิการในปัจจุบัน ส่วนใหญ่ยังไม่สามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากสิทธิดังกล่าวได้ทั่วถึงอย่างเป็นอิสระ โดยเฉพาะการยื่นคำขอต่าง ๆ อาทิ การยื่นคำขอลดหย่อนภาษี การยื่นคำขอกู้ยืมเงินเพื่อเป็นทุนประกอบอาชีพ การยื่นคำขอเงินเพื่อการปรับปรุงที่อยู่อาศัย นั้นมีความล่าช้า อีกทั้งยังมีความจำเป็นจะต้องยื่นเรื่องผ่านส่วนกลางหรือหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่มีอำนาจหน้าที่ที่จะดำเนินการให้แล้วเสร็จได้ด้วยตนเอง อีกทั้งระเบียบ กฎหมาย และกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ยังคงมีข้อจำกัดสำหรับคนพิการอยู่ ทั้งนี้ได้มีองค์กรคนพิการที่ดำเนินงานขับเคลื่อนประเด็นคนพิการในพื้นที่ โดยสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ซึ่งเป็นการสร้างกลไกการดำเนินงานเชิงรุกที่เข้าถึงคนพิการในทุกพื้นที่ อย่างมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน โดยเฉพาะภาคประชาสังคมในรูปแบบของอาสาสมัครในพื้นที่ ภายใต้โครงสร้างสังคมที่มีอยู่เดิม ให้เข้ามามีบทบาทโดยตรงต่อการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ/การพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการในสังคมไทย ในนามของ “อาสาสมัครพัฒนาสังคมฯ ช่วยเหลือคนพิการ” หรือ อพมก. ส่วนใหญ่จะเป็นอาสาสมัครที่มีบทบาทหรือมีส่วนร่วมในการเป็นอาสาสมัครด้านต่าง ๆ ในชุมชน

สุดท้ายนี้ปลายทางของโอกาส รวมถึงการเข้าถึงสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ของคนพิการ คือการที่คนในสังคม ทุกหน่วยงานภาครัฐ เอกชน ให้ความสำคัญและตระหนักถึงคนพิการมากยิ่งขึ้น ปรับเปลี่ยนมุมมองและมีทัศนคติที่เชิงบวกต่อคนพิการในสังคม เนื่องจากคนพิการในปัจจุบันสามารถใช้ชีวิตร่วมกับคนมีพิการในสังคมได้มีคุณภาพ และเมื่อใดที่สังคมเปิดใจยอมรับและเข้าใจคนพิการ เมื่อนั้นความเสมอภาคของการอยู่ร่วมในสังคมจะเกิดขึ้น แม้แต่การบังคับใช้กฎหมาย การส่งเสริมและสนับสนุนคนพิการเพื่อให้ได้รับสวัสดิการและสิทธิก็จะเกิดขึ้นอย่างจริงจัง นั้นหมายความว่า การพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการในสังคมไทย กำลังพัฒนาตามกรอบแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ของคนพิการในสังคมและสอดคล้องกับแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ “คนพิการเข้าถึงสิทธิได้จริงดำรงชีวิตอิสระ ในสังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกันอย่างยั่งยืน”

บรรณานุกรม

- กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ. (2561). บริการกู้ยืมเงินประกอบอาชีพ. ค้นเมื่อ 8 มิถุนายน 2561, จาก <https://bit.ly/2HSbZeB>
- กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ. (2561). สิทธิประโยชน์ของคนพิการ. ค้นเมื่อ 10 มิถุนายน 2561, จาก https://med.mahidol.ac.th/health_service/th/km/15feb2018-1335
- คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ. (2560). แผนพัฒนาชีวิตคุณภาพคนพิการแห่งชาติ ฉบับที่ 5. ค้นเมื่อ 7 มิถุนายน 2561, จาก <https://bit.ly/2K7YjwW>
- ธนาชัย สุนทรอนันตชัย. (2553). สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคทางด้านการศึกษของคนพิการในระดับอุดมศึกษา. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขานิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นลัทพร ไกรฤกษ์. (2560). PA ผู้ช่วยคนพิการ งานหลักคือให้คนพิการได้ตัดสินใจ. ค้นเมื่อ 8 มิถุนายน 2561, จาก <https://thisable.me/content/2017/08/261>
- พริดา วิเศษศิลปานนท์ และคณะ. (2556). การติดตามการเข้าถึงสิทธิของคนพิการและการพัฒนารูปแบบระบบสวัสดิการที่ส่งเสริมการเข้าถึงสิทธิของคนพิการ. รายงานการศึกษานโยบายสนับสนุน สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ, คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ภัทรกิติ โกมลิกิติ. (2551). ชีวิตและข้อจำกัดด้านการเดินทางของคนพิการ. วารสารวิชาการ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 51 (1) : 68-69.
- มยุรี ผิวสุวรรณ. (2556). CBR Guidelines ขององค์การอนามัยโลก ฉบับภาษาไทย. กรุงเทพฯ: พรีเมียม เอ็กซ์เพรส.
- ระพีพรรณ ฉลองสุข. (2558). สิทธิประโยชน์ด้านการดูแลสุขภาพของคนพิการ. วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากร 35 (2) : 69-87.
- ราชกิจจานุเบกษา พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ. (2550). การจ่ายเบี้ยความพิการ. ค้นเมื่อ 10 มิถุนายน 2561, จาก <https://bit.ly/2qS1H6M>
- สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2550). คู่มือการจัดการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อคนพิการ. ค้นเมื่อ 15 มิถุนายน 2561, จาก <https://bit.ly/2qWJmoG>

สำนักส่งเสริมศักยภาพและสิทธิ สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ. (2552).

การศึกษาวิจัยการพัฒนาระบบการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการโดยชุมชนในประเทศไทย.

กรุงเทพฯ: ออน อาร์ต ครีเอชั่น.